

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Indhold

1. Indledning	2
2. Resultatopgørelse	2
3. Fra overslagsår 2024 i det nuværende budget 2023–2026 til basisbudget 2024 (drift).....	4
4. Skatter og generelle tilskud	5
5. Serviceudgifter	9
6. Overførselsudgifter.....	12
7. Kommunal medfinansiering af sundhedsudgifter	15
8. Prisfremskrivning af budgettet.....	15
9. Renter.....	16
10. Resultat før anlæg og afdrag m.v.	17
11. Anlægsudgifter.....	18
12. Lånoptagelse og afdrag på gæld.....	21
13. Affaldsforsyning.....	23
14. Øvrige finansforskydninger	25
15. Likviditet.....	25
16. Byrådets økonomiske målsætninger.....	27
17. Ændret likviditetsvirkning fra sidste års overslagsår 2024 til basisbudget 2024	28

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

1. Indledning

Basisbudgettet opsummerer de økonomiske konsekvenser af allerede truffne politiske beslutninger og tekniske tilretninger, bl.a. som konsekvens af økonomiaftalen. Basisbudgettet er udgangspunkt for de politiske budgetforhandlinger i Byrådet. Formålet med dette notat om basisbudgettet er at give Byrådet kendskab til den økonomiske situation og de tekniske forudsætninger i budgettet.

I **afsnit 2** vises basisbudgettets hovedtal i form af en resultatopgørelse, som er det økonomiske udgangspunkt for de politiske budgetforhandlinger.

Udgangspunktet for basisbudgettet er overslagsårene 2024-2026 i det vedtagne budget 2023-2026. I **afsnit 3** vises ændringen fra driftsoverskuddet i sidste års overslagsår 2024 til basisbudget 2024.

Budgettets indtægtsside beskrives i **afsnit 4** herunder udviklingen i skatter, generelle tilskud og udligning. Indtægtssiden er beregnet med baggrund i Indenrigs- og Sundhedsministeriets indtægtsforudsætninger i det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2024 og med KL's skøn vedrørende udviklingen i overslagsårene 2025-2027.

I **afsnit 5–14** er de enkelte poster i resultatopgørelsen beskrevet.

Afsnit 15 beskriver kommunens likviditet og i **afsnit 16** beskrives budgettet i forhold til byrådets økonomiske målsætninger.

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtog på mødet den 8. februar ([link til sag nr. 18 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 8. februar 2023](#)) proces og spilleregler for årets budgetlægning. Efter den fælles procesplan har udvalgene arbejdet med budgetforslag frem til og med juni.

2. Resultatopgørelse

Tabel 1 viser basisbudgettet for 2024-2027 i en kort udgave af resultatopgørelsen. Til sammenligning er også vist regnskabsresultatet for 2022 og det oprindelige budget for 2023 samt forventningerne i den seneste budgetopfølgning for 2023. Resultatopgørelsen sammenfatter alle kommunens udgifter og indtægter og viser på bundlinjen, hvordan kassebeholdningen påvirkes af budgettet.

Efter resultatopgørelsen er de enkelte hovedposter kort beskrevet, og for yderligere specifikation henvises til materialet til byrådets budgetkonference.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Tabel 1. Resultatopgørelse for basisbudget 2024-2027 pr. 14-08-2023

(mio. kr.)	Regnskab 2022	Oprindeligt budget 2023	Budgetop- følgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Resultatopgørelse (minus = indtægter)							
Skatter og generelle tilskud	-6.526,9	-6.629,1	-6.745,8	-7.095,1	-7.404,3	-7.732,6	-8.096,0
Serviceudgifter	4.284,8	4.359,8	4.408,2	4.587,2	4.566,8	4.545,7	4.547,8
Overførselsudgifter	1.595,6	1.663,9	1.689,0	1.835,4	1.862,1	1.888,3	1.914,5
Kommunal medfinansiering	394,9	403,3	404,7	417,0	417,0	417,0	417,0
Pris- og lønstigninger (drift)				0,0	294,6	602,3	927,2
Renter	12,1	9,9	6,8	1,1	0,4	0,6	0,3
Resultat før anlæg og afdrag m.v.	-239,5	-192,2	-237,1	-254,4	-263,5	-278,7	-289,1
Anlægsudgifter (skattefinansieret)	244,3	218,2	199,1	327,2	377,5	218,8	34,9
Alment boligbyggeri	5,2	9,7	6,8	10,0	10,0	9,6	9,0
Jordforsyning	-9,5	-12,1	-1,8	18,9	8,6	62,8	-25,9
Pris- og lønstigninger (anlæg)				0,0	5,0	6,6	-3,3
Nettoafdrag på gæld	339,4	2,0	50,9	62,6	65,2	34,8	35,8
Likviditetsvirkning af det skattefinansierede område	339,9	25,6	17,9	164,3	202,8	53,9	-238,6
Affaldsforsyning	-22,5	49,7	36,6	77,6	-28,2	-7,9	-16,8
Øvrige finansforskydninger	-30,0	-1,5	3,4	7,7	7,8	-1,2	-1,2
Samlet likviditetsvirkning	287,4	73,8	57,9	249,5	182,4	44,8	-256,7
Likviditet (minus = kasseforbrug)							
Likvide aktiver primo	528,2	240,8	240,8	183,0	-66,6	-249,0	-293,8
Samlet likviditetsvirkning	-287,4	-73,8	-57,9	-249,5	-182,4	-44,8	256,7
Likvide aktiver ultimo	240,8	167,0	183,0	-66,6	-249,0	-293,8	-37,1
Gennemsnitlig likviditet	792,0	732,0	620,0	405,0	190,0	75,0	180,0

Regnskabstal er i løbende priser. Budget og budgetopfølgning 2023 er i 2023-priser. I budget 2024-2027 er udgifter i 2024-priser og indtægter i løbende priser.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

3. Fra overslagsår 2024 i det nuværende budget 2023–2026 til basisbudget 2024 (drift)

Udgangspunktet for basisbudgettet har været overslagsårene 2024-2026 i det vedtagne budget 2023-2026. Dette udgangspunkt er tilpasset med en række forhold i budgetlægningsfasen frem til sommerferien. De væsentligste forklaringer på udviklingen fra overslagsåret 2024 i sidste års budget til det aktuelle basisbudget 2024 er vist i tabel 2, for så vidt angår driften.

Tabel 2: Fra overslagsår til basisbudget (drift)

Mio. kr.	2024
Resultat før anlæg og afdrag i overslagsår 2024 i sidste års budget	-222,4
Viborg Kommunes andel af serviceløft på 1,7 mia. kr. i Økonomiaftalen	-27,9
Indarbejdet reduktion af administrative udgifter, jf. Økonomiaftalens 0.7 mia. kr.	-11,5
Indarbejdet del af reduktionskataloget: Tekniske tilretninger (ØEU 21/6 sag 2)	-9,9
Teknisk tilretning af kommunal medfinansiering af sundhedsudgifter (KMF)	6,0
Overført mindreforbrug fra 2022	0,5
Reduktion af udgifterne til beskæftigelsestilbud (BYR 28/6 2023 sag 2)	-3,6
Ændrede forudsætninger vedrørende renteindtægter og- udgifter, herunder at der i modsætning til sidste års overslagsår ikke forudsættes belåning af mellemregning med affaldsforsyningen.	-8,2
Ændret balance mellem bloktilskud og overførselsudgifter ift. KL's forventninger sidste år (forudsætningerne for overslagsår 2024)	15,9
Øvrige ændringer, herunder ændringer i den mellemkommunale udligning	6,7
Resultat før anlæg og afdrag i basisbudgettet	-254,4

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

4. Skatter og generelle tilskud

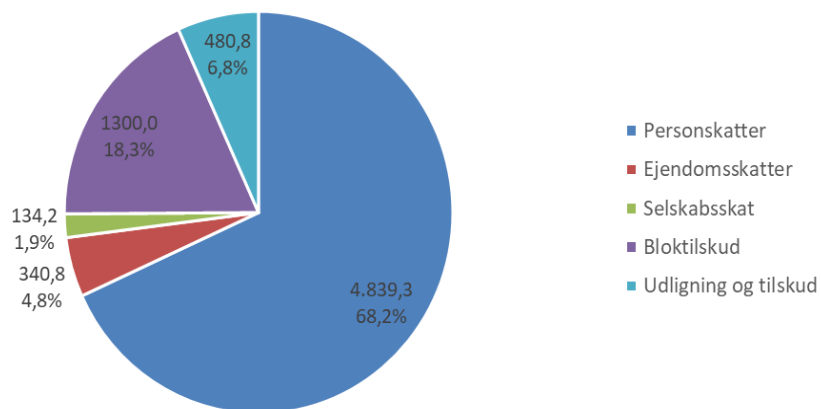
Mio. kr. (løbende priser)	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget- opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Skatter og generelle tilskud	-6.526,9	-6.629,1	-6.745,8	-7.095,1	-7.404,3	-7.732,6	-8.096,0

Størstedelen af kommunens indtægter kommer fra skatter. Kommunen modtager også tilskud fra Staten samt udligning via omfordelinger mellem kommuner. Budgettet for 2024 vedrørende skatter, tilskud og udligning er baseret på statsgarantien for 2024. Statsgarantien er beregnet på baggrund af det forventede befolkningstal den 1. januar 2024 i henhold til Danmarks Statistiks nyeste befolkningsprognose fra juni 2023. Der er heri indregnet en nettoindvandring af ukrainere i 2023 på 4.400 personer på landsplan. Der er ikke udmeldt en kommunal fordelingsnøgle, hvorfor ukrainere indgår i kommunerne ud fra den sædvanlige til- og fraflytningsmodel hos Danmarks Statistik.

I overslagsårene beregnes indtægterne på baggrund af Viborg Kommunes befolkningsprognose pr. marts 2023, og udviklingen i udskrivningsgrundlaget er indarbejdet med KL's skøn, der fortrinsvis baserer sig på Økonomiministeriets Økonomisk Redegørelse fra maj 2023.

I nedenstående figur 1 vises fordelingen af indtægterne fra skatter, bloktilskud og udligning samt tilskud.

Figur 1. Fordeling af skatter, bloktilskud, udligning og tilskud i 2024 (mio.kr og procentfordelt)



Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

I tabel 3 nedenfor vises basisbudgettets skatter, tilskud og udligning for 2024 sat i forhold til forventningerne sidste år (overslagsår 2024 i budget 2023-2026). Merindtægten på 197,9 mio.kr fremkommer primært ved højere skatteindtægter end antaget i 2023, et højere bloktilskud, samt højere udligningsbeløb, primært båret af et højere socioøkonomisk indeks (går fra 93,96 til 94,95). Et højere socioøkonomisk indeks betyder, at kommunen nærmer sig landsgennemsnit og en højere social belastning i 2024 end antaget i 2023. Endvidere er indlagt et skøn for midtvejsreguleringer af overførselsområdet for 2024 på 20 mio.kr.

Tabel 3. Afvigelser på indtægterne mellem overslagsår 2024 (i budget 2023-2026) og basisbudget 2024

Befolkning i antal. Skat, tilskud og udligning i mio.kr. (- = merindtægt)	2024 i B2023	B2024	Afvigelse
Folketal	97.717	97.769	52
Skat	-5.163,0	-5.314,3	-151,3
- heraf stigende personskatter			-160,9
- heraf stigende selskabsskatter			-14,7
- heraf faldende ejendomsskatter og dækningsbidrag			24,3
Tilskud og udligning	-1.734,2	-1.780,8	-46,6
- heraf højere bloktilskud			-41,6
- heraf stigende udligning på skatter			-0,7
- heraf stigende udligning af udgiftsbehov (primært socioøkonomisk indeks)			-22,4
- heraf mindre i udligning af indvandrere og efterkommere			-1,4
- heraf indarbejdet forventet midtvejsregulering (overførsler)			20,0
Skatter, tilskud og udligning i alt	-6.897,2	-7.095,1	-197,9

Udviklingen i indbyggertallet

I overslagsår 2024 i budget 2023 forventede Viborg Kommune et indbyggertal pr. 1. januar 2024 på 97.717 indbyggere. I basisbudget 2024 anvendes statsgarantien, hvor indbyggertallet er baseret på Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning. Danmarks Statistik forventer et indbyggertal på 97.769 indbyggere pr. 1. januar 2024. I Viborg Kommunes nyeste befolkningsprognose skønnes indbyggertallet pr. 1. januar 2024 til 97.748 indbyggere, hvilket er 21 indbyggere færre end Danmarks Statistiks fremskrivning i statsgarantien for 2024. Pr. 8. august 2023 er registreret 97.467 indbyggere i Viborg Kommune. Der mangler således 302 indbyggere i at nå statsgarantiens grundlag.

Danmarks Statistik forventer, at Viborg kommune i de kommende år vil have en negativ befolkningsudvikling. Eftersom ukrainernes opholdsgrund er tidsbegrænset til marts 2024, er forudsætningen, at der ikke er indarbejdet ukrainere i Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2025 og frem. Det betyder, at kommunens andel af hele landets befolkning vil falde fra nuværende 1,64 procent til 1,62 procent i 2027.

Omvendt vil Viborg Kommunes egen befolkningsprognose give en konstant andel af landet på 1,64 procent hele budgetperioden 2024-2027.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Befolkningstallet har stor betydning for kommunens indtægter, da de gennemsnitlige indtægter fra skatter, udligning og tilskud udgør ca. 72.000 kr. pr. indbygger, dog med stor variation som følge af indkomstforhold, udligningspåvirkning mm.

Udvikling i personskatter

Personskatterne (indkomstskatten) i statsgarantien for 2024 er en fremskrivning af de endelig opgjorte skattedata for 2021 opgjort i maj 2023. På landsplan er væksten mellem 2021 og 2024 skønnet til 10,4 procentpoint. Der er indarbejdet et højere skøn for lønudviklingen og for kapitalindkomst, samt en gunstigere udvikling på arbejdsmarkedet med flere i beskæftigelse. Det er primært fra 2021 til 2023, at vækstskønnet er opjusteret, mens fra 2023 til 2024 skønnes et fald i udviklingen af udskrivningsgrundlaget.

Viborg Kommune modtager statstilskud vedrørende skattenedsættelsen i 2021, hvor indkomstskatten blev nedsat fra 25,7% til 25,5%. I 2024 udgør tilskuddet 80 % af det tabte provenu, svarende til 24,8 mio. kr. I 2025 udgør tilskuddet 75% svarende til 23,3 mio. kr. Fra og med 2026 bortfalder tilskuddet til skattenedsættelsen.

Ejendomsskatter

Indtægterne fra ejendomsskatter er baseret på Indenrigs- og Sundhedsministeriets skøn i statsgarantien for 2024 samt overslagsår 2025 til 2027. For nuværende er skønnene behæftet med stor usikkerhed, og KL forventer, at der i august kommer korrektioner til de udmeldte provenuer.

I forhold til skønnene fra Ministeriet i juli 2022, er kommunernes indtægter fra grundskyld i 2024 faldet med 2,4 mia.kr. Jf. tabel 3 ovenfor, er indtægten fra grundskyld og dækningsbidrag i Viborg Kommune faldet med 24,3 mio.kr. Det dækker over et provenufald på grundskyld på 36,2 mio.kr samt en kompensation som følge af lovændring på erhvervsejendommens dækningsbidrag (højere provenu og dermed negativ ændring af bloktilskuddet). Da Viborg Kommune ikke opkræver dækningsbidrag på erhvervsejendomme, får kommunen andel i denne kompensation på 11,9 mio.kr.

Den 30. maj 2023 vedtog aftalepartierne bag boligskatteforliget fra maj 2017 en lang række love, der udmønter det meste af boligskatteforliget. En af konsekvenserne af lovændringerne er, at kommunerne skal sikres det samme grundskyldsprovener fra nye vurderinger, som ved de gamle vurderinger. Til det formål er beregnet et loft over hver enkelt kommunes grundskyldspromille for perioden 2024 til 2028. Viborg Kommunes loft er på 11,5 promille (mod 23,7 promille i 2023).

For at udligningssystemet ikke skal påvirkes af de nye vurderinger, vil der rent teknisk indgå grundskyldsværdier i beregning af det samlede udskrivningsgrundlag efter 2023-beregningsmetoden – og disse værdier vil ikke blive genberegnet ved valg af selvbudgettering. I overslagsårene indgår de af KL skønnede beregningstekniske grundværdier. Det kan være behæftet med stor usikkerhed.

Nu og de kommende år forventes reguleringer af grundskyldsprovenuet i takt med de nye vurderinger. Derfor kan forventes forskydninger i periodiseringen mellem år. Nye vurderinger betyder en genberegning og en efterregulering pr. ejendom. Det er kommunerne, der har ansvaret for at foretage efterreguleringer for skatteårene 2021-2023 til og med kalenderåret 2026. Efterreguleringen for skatteårene 2021-2023 er med en neutraliseringsordning for kommunerne, som forventes opgjort i 2026.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Fra skatteåret 2024 og frem overgår ansvaret til Staten. For alle kommuner foretages årligt en opgørelse af grundskylden og dækningsafgiften pr. 1. maj 2 år efter budgetåret. Forskelle mellem foreløbigt afregnede indtægter og endeligt opgjorte indtægter afregnes efterfølgende 3 år efter budgetåret.

Fra 2024 og frem er der ikke aftalt en særskilt neutraliseringsordning.

Bloktilskud

Staten yder et generelt tilskud (bloktilskud) til kommunerne, som fastlægges i økonomiaftalen. Bloktilskuddet til fordeling efter indbyggertal er for 2023 aftalt til 79,2 mia.kr. Heraf får Viborg Kommune 1,3 mia.kr. Det er 41,6 mio.kr højere end forudsat i 2023 – jf. tabel 3 ovenfor.

Hovedparten af denne stigning skyldes en højere serviceramme end forventet i 2023 for 2024 og højere forventning til overførselsudgifterne. Omvendt trækker skønnede højere skatteindtægter den anden vej (via balancetilskuddet til kommunerne). Bloktilskuddet bliver derforuden reguleret for pris- og lønskøn, samt mer-/mindreopgaver i kommunerne som følge af lovændringer. Læs mere herom i de efterfølgende afsnit.

I basisbudgettet er derforuden indarbejdet en forventet negativ midtvejsregulering på overførselsområdet på 20 mio.kr. På nuværende tidspunkt skønner Forvaltningen, at økonomiaftalen for 2024 har et for højt niveau i 2024 på forsikrede ledige på landsplan og på fordelingen heraf til Viborg Kommune. Hvis alle kommuner tilsammen budgetlægger med færre overførselsudgifter, vil det blive midtvejsreguleret i bloktilskuddet i 4. kvartal 2024.

Netto giver ovenstående korrektioner en stigning i forhold til 2024 i 2023 på 21,6 mio.kr. på bloktilskuddet (jf. tabel 3), inkl. den forventede midtvejsregulering.

Særlige udfordringer og konklusion i forhold til skatter, tilskud og udligning

Statsgarantiens befolkningsfremskrivning for 2024 forudsætter, at Danmark modtager 4.400 fordrevne ukrainere. Endvidere, at ukrainere har forladt Danmark i 2025 og frem. Viborg Kommunes egen prognose ligger lidt under statsgarantien i 2024, men betydelig over Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning fra 2025 til 2027. I 2027 er afvigelsen mellem de to befolkningsprognoser på 717 indbyggere.

Idet overslagsår 2025 til 2027 er beregnet på baggrund af Viborg Kommunes egen befolkningsprognose, vil et lavere befolkningstal i 2025 til 2027 end forventet i Viborg Kommunes befolkningsprognose betyde mindre skatteindtægter, bloktilskud og udligning end antaget i basisbudgettets overslagsår.

Fra 2024 vil kommunerne have en udfordring i at kunne følge og genberegne grundskyldsværdier/udskrivningsgrundlag og provenu heraf. Det er også afledt af, at der fra 2024 er forudsat, at der hvert andet år udsendes nye vurderinger som afspejler den løbende udvikling på ejendomsmarkedet. Derved forventes et større udsving i provenuer og dermed større budgetusikkerhed.

Regeringen forventes at udsende en ny Økonomisk Redegørelse ultimo august 2023, hvorefter Forvaltningen vil udarbejde et nyt skøn over, hvordan et valg af selvbudgettering i 2024 vil påvirke budgettallene vedrørende skatter, tilskud og udligning. På nuværende tidspunkt ligger Viborg Kommunes foreløbige beregning af provenuet ved selvbudgettering i 2024 tæt op ad statsgarantien i 2024 (afvigelse på negativt 2 mio.kr).

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

5. Serviceudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Serviceudgifter	4.284,8	4.359,8	4.408,2	4.587,2	4.566,8	4.545,7	4.547,8

Serviceudgifter dækker bl.a. drift og udvikling af daginstitutioner, folkeskoler, kommunens del af sundhedsområdet, udgifter til udsatte børn og voksenhandicappede samt ældre. Derudover indgår udgifter til miljøindsatsen, veje og kollektiv trafik. Endelig er udgifter til administration også en del af serviceudgifterne. Kommunens udgifter til medfinansiering af sundhedsudgifterne (KMF) er ikke en del af serviceudgifterne, men fremgår som en særskilt udgiftspost.

Afgrænsningen af "serviceudgifter" i Viborg Kommunes budget og regnskab er ikke helt identisk med definition i økonomiaftalen og den sanktionsbelagte serviceramme, idet nogle mindre poster af hensyn til overskueligheden er slået sammen med serviceudgifterne i Viborg Kommunes oversigter.

Overholdelsen af den statslige serviceramme er underlagt økonomiske sanktioner. Kommunernes bloktilskud reduceres, hvis den aftalte serviceramme overskrides for kommunerne under ét. Der er både sanktioner, hvis budgetterne overskrider den aftalte ramme, og hvis regnskaberne til sin tid overskrider rammen.

I basisbudgettet er sammenhængen mellem Viborg Kommunes andel af økonomiaftalens serviceramme og basisbudgettets serviceudgifter i 2024 således:

Mio. kr.	2024
KL's teknisk vejledende serviceramme (inkl. 1,7 mia. *)	4.679,0
Basisbudgettets serviceudgifter (opgjort efter KL-definition)	4.635,1
Råderum i forhold til økonomiaftalens serviceramme (positivt beløb = råderum)	43,9

*2,4 mia. i generelt løft inkl. demografi mv. samt -0,7 mia. kr. i administrative reduktioner

Som det ses af totalerne for serviceudgifterne, er der i budgetperioden 2024–2027 forskel på serviceudgifterne i de enkelte år, selv om beløbene er opgjort i samme prisniveau (2024-priser). Dette skyldes primært, at der er lagt besparelser ind i budgettet, som stiger med 20 mio. kr. årligt frem til og med 2026. I 2027 er der ikke indarbejdet yderligere besparelser.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Budgetudfordringer

Økonomi- og Erhvervsudvalget har i forbindelse med godkendelse af procesplanen for budgetlægningen besluttet, at der på daværende tidspunkt ikke var budgetudfordringer, som skulle udpeges som særlige budgetudfordringer, hvorved det har været forudsat, at udvalgene som hovedprincip selv skal finansiere økonomiske udfordringer og nye tiltag ([link til sag nr. 18 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 8. februar 2023](#)).

Flere af udvalgene har efterfølgende fremsendt ”budgetudfordringer”, som man ikke har kunnet pege på finansiering til inden for budgetrammen. De enkelte budgetudfordringer kan ses i bilag nr. 6 i materialesamlingen til budgetkonferencen. Den samlede sum af udfordringerne kan opgøres til:

Mio. kr.	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Budgetudfordringer	39,0	39,7	34,4	34,4

Budgetudfordringerne på familieområdet og socialområdet indgår i summen ovenfor med foreløbige bud.

Budgetreduktioner

I overslagsår 2024 i det vedtagne budget 2023-2026 blev der under Økonomi- og Erhvervsudvalget indregnet en pulje med reduktioner på serviceudgifterne på 0,5% svarende til 20 mio. kr. Puljen var midlertidig placeret under Økonomi- og Erhvervsudvalget indtil reduktionerne konkret udmøntes. I forhold til det oprindelige overslagsår 2024 er der ikke tale om en yderligere reduktion, men alene en udmøntning af besparelsen, der oprindeligt blev lagt ind.

Reduktionen er i basisbudgettet indregnet med en årlig stigning på 20 mio. kr. frem til og med 2026. Det er alene reduktionen i 2024, der konkret er udmøntet i budgettet (med virkning i alle de efterfølgende år).

Det fremgår af økonomiaftalen, at kommunerne skal reducere administrationsudgifterne i 2024 med i alt 0,7 mia. kr. svarende til 11,5 mio. kr. for Viborg Kommune. Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede på mødet den 21. juni 2023 ([link til sag nr. 2 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 21. juni 2023](#)) at denne reduktion indarbejdes i basisbudgettet. I basisbudgettet er beløbet indtil videre placeret i en pulje under politikområdet ”administrativ organisation”.

Herudover er der udarbejdet et sparekatalog til beredskab på min. 40 mio. kr., såfremt der måtte være behov for yderligere besparelser.

Økonomi- og Erhvervsudvalget besluttede på mødet den 21. juni 2023, at sparekataloget indgår i byrådets videre budgetlægning, og forslagene sendes frem til høring i rådene som angivet i sagsfremstillingen, dog således at de tekniske forslag (på 9,4 mio. kr. i 2024 og 9,9 mio. kr. i efterfølgende år) allerede nu indarbejdes som en reduktion i basisbudgettet, så byrådet får det bedst mulige grundlag at arbejde ud fra. De øvrige dele af sparekataloget er ikke indregnet i basisbudgettet.

(Udover reduktionerne i serviceudgifterne er der fra reduktionskataloget indarbejdet en forhøjelse på 0,5 mio. kr. af indtægten fra garantiprovision)

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Tabel 4. Budgetreduktioner indregnet i basisbudgettet

Område	2024	2025	2026	2027
Reduktion ½ % af serviceudgifter (mio. kr.)	20,0	40,0	60,0	60,0
Reduktion, administration jfr. økonomiaftalen	11,5	11,5	11,5	11,5
"Tekniske" besparelser fra beredskabs-kataloget	9,4	9,9	9,9	9,9
Sum	40,9	61,4	81,4	81,4

Reduktionsforslagene i sparekataloget og høringssvar fra rådene indgår som bilag nr. 7 og 8 i budgetmaterialerne til Byrådets budgetkonference.

Demografi

Ud fra Viborg Kommunes befolkningsprognose, som blev behandlet af Økonomi- og Erhvervsudvalget på mødet den 19. april, er der lavet en beregning af de økonomiske effekter af demografiændringer på dagtilbud, skoler samt ældreområdet ([link til sag nr. 25 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 19. april 2023](#)).

Befolkningsprognosens demografiske mer- og mindredgifter – set i forhold til basisbudgettet – er opgjort således:

Tabel 5. Demografiske mer- og mindredgifter jf. befolkningsprognosen (mio. kr. set i forhold til basisbudgettet - negativt beløb er mindredgifter)

Område	2024	2025	2026	2027
Dagtilbud	-8,5	-11,2	-9,9	-7,0
Skoler	-11,0	-21,9	-36,7	--47,2
Ældre	9,7	20,8	31,4	44,5
I alt	-9,8	-12,3	-15,2	-9,7

Demografireguleringen er i henhold til den vedtagne budgetproces ikke indarbejdet i basisbudgettet.

Budgetbuffer

Der er indarbejdet en budgetbuffer på 15 mio. kr. hvert år, hvilket bl.a. betyder, at en andel af overførte mindredgifter fra året før kan afholdes uden overskridelse af den sanktionsbelagte serviceramme.

Lov- og cirkulæreprgram

Efter sædvanlig praksis er de økonomiske virkninger af ny lovgivning (lov- og cirkulæreprgrammet) indregnet i basisbudgettet, så ændringer i kommunens bloktilskud modsvarer af tilsvarende forøgelse eller reduktioner af de relevante politikområders budgetter.

Beløbet i 2024 udgør ca. 11,6 mio. kr. (nettoerudgift).

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Særlige udfordringer i forhold til serviceudgifterne

Flere af udvalgene har fremsendt budgetudfordringer, som de ikke har kunnet løse inden for egen budgetramme. Disse budgetudfordringer er ikke indregnet i basisbudgettet.

Tabel 6. Budgetudfordringer

	Mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Budgetudfordringer, som ikke er indarbejdet i basisbudgettet		39,0	39,7	34,4	34,4

Konklusion, serviceudgifter

Udvalgene har som udgangspunkt overholdt de udmeldte driftsrammer i deres budgetforslag. Der er dog herudover fremsendt en række budgetudfordringer, som det ikke umiddelbart har været muligt at finansiere indenfor budgetrammen. Udgifter til disse budgetudfordringer er ikke en del af basisbudgettet.

Der er i forhold til basisbudgettet et råderum i forhold til økonomiaftalens sanktionsbelagt serviceramme, men kommunens egen økonomi udgør også en begrænsning for, om serviceudgifterne kan øges.

6. Overførselsudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2022	Opr. Budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Overførselsudgifter	1.595,6	1.663,9	1.689,0	1.835,4	1.862,1	1.888,3	1.914,5

Overførselsudgifterne omfatter bl.a. førtidspension, sygedagpenge, integration, kontanthjælp, aktivering, dagpenge, revalidering og udgifter til diverse arbejds-markedsforanstaltninger. Udgifterne betegnes også som "lovbundne". Budgettet for overførselsudgifterne beregnes i princippet fra bunden hvert år under hensyntagen til regnskabserfaringer, budgetopfølgning, effekten af tidligere igangsatte initiativer, virkninger af lovændringer på området, samt forventet konjunkturudvikling. Dette er i modsætning til serviceudgifterne, der rammestyles.

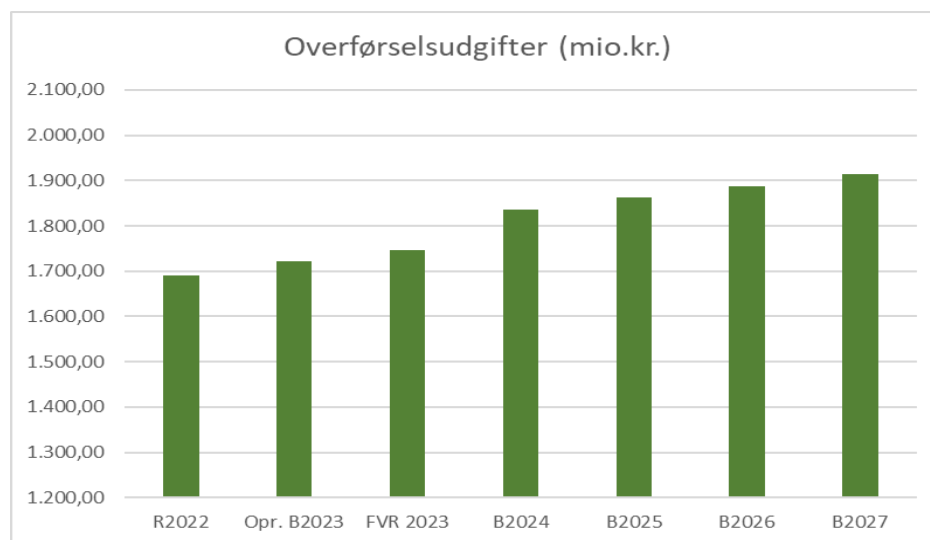
Hovedparten (ca. 2/3) af området er omfattet af den såkaldte budgetgaranti, som betyder, at hvis udgiftsniveauet for kommunerne under ét ændrer sig i forhold til det forventede, vil det blive reguleret i bloktilskuddet for kommunerne under ét. Det betyder, at Staten finansierer kommunernes udgifter under ét, hvorimod den enkelte kommune kan opleve over- eller underfinansiering.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Overførselsudgifterne er kendetegnet ved, at de på kort sigt er vanskelige at justere for byrådet. Der kan dog igangsættes tiltag, der typisk på lidt længere sigt kan påvirke udgiftsniveauet. For de midlertidige forsørgelsesydelse, og særligt for udgifterne til forsikrede ledige, er den underliggende mekanisme for Viborg Kommune, at når beskæftigelsen stiger på landsplan, stiger den også i Viborg Kommune, men i en lavere takt og fra et højere niveau. Omvendt, når beskæftigelsen falder på landsplan, falder den også i Viborg Kommune, men i en lavere takt og stadig fra et højt niveau. I budgetforudsætningerne for 2023 var ledigheden rekordlav, men er stigende, og forventes at stige i 2024. Dermed er udgifterne til forsikrede ledige opjusteret i budget 2024. I overslagsår 2025-2027 er forudsætningen samme niveau som 2024.

I budget 2024 til 2027 forventes de permanente forsørgelsesydelse i forhold til senior- og førtidspensioner at stige mærkbart. Herunder et opjusteret udgiftsniveau grundet lovning pr. 1. januar 2023 om, at senior- og førtidspensionister ikke modregnes i deres ydelse som følge af samboendes indkomst. Endvidere er der en svag stigning indarbejdet i forhold til fleksjob. Disse ovenfor nævnte effekter kan ses i figur 2 nedenfor.

Figur 2: Viborg Kommunes overførselsudgifter i mio. kr. i faste 2024-priser



Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Overførselsudgifterne er budgetteret til 1.835,4 mio. kr. i 2024. I forhold til det forventede resultat for 2023, budgetteres der i 2024 med et højere udgiftsniveau i overførselsudgifterne i faste priser svarende til 88 mio. kr. Stigningen skyldes en forventning om højere udgifter til forsikrede ledige, førtidspension og seniorpension, samt udgifter til borgere på fleksjob. Omvendt forventes færre udgifter til integration – herunder til fordrevne fra Ukraine.

I forbindelse med budgetlægningen for 2024-2027 foretages en sammenligning med KL's fremskrivning samt landstendensen på området. For budget 2024 er Viborg Kommune på niveau med KL's fremskrivning. Det betyder, at hele landet har samme tendens som Viborg Kommune med udgiftsstigninger, primært på de permanente forsørgelsesydelse, samt for forsikrede ledige.

Grundet krigen i Ukraine er der stor usikkerhed omkring de budgetterede udgifter og indtægter på integrationsområdet. Her følger Viborg Kommune KL's fremskrivning, som ligger til grund, at overførselsudgifterne (herunder grundtilskud og resultattilskud) alene indeholder et skøn for nettoudgifter i 2024 frem til og med særlovens udløb den 17. marts 2024. Denne forudsætning gælder også på indtægtsiden (Statsgarantien ift. indbyggertal og bloktilskud/budgetgaranti).

Startende med budgetlægningen for 2019-2022 blev der indarbejdet en ambition om, at Viborg Kommunes andel af udgifterne til borgere på offentlige forsørgelse ikke må stige i forhold til udgifterne på landsplan. Viborg Kommunes andel af udgifterne på landsplan fremgår at tabel 7 nedenfor.

Tabel 7. Viborg Kommunes overførselsudgifter ift. landsplan

	R2022	Opr. B 2023	FVR2023	B2024	B2025	B2026	B2027
Overførselsudgifter i alt	1,79	1,80	1,78	1,77	1,77	1,77	1,77

Tabellen viser, at Viborg Kommunes andel af de samlede overførselsudgifter i 2022 udgjorde 1,79 procentpoint, som også var tilfældet i KL's skøn for budget 2022. I 2023 forventes Viborg Kommune også at ligge på samme niveau som KL's midtvejsvurdering fra juni 2023 – Viborg Kommune forventer en andel på 1,78 procentpoint, hvor KL's skøn er på 1,79 procentpoint. I budget 2024 ligger Viborg Kommunes skøn på 1,77 procentpoint, hvorimod KL's skøn er en anelse højere på 1,79 procentpoint. Denne afvigelse mellem skønnene betyder ca. 14 mio.kr lavere udgifter i 2024, end i KL's skøn.

I overslagsårene 2025 til 2027 er budgetlagt med en antagelse om, at budgetniveauet for 2024 for både Viborg Kommune og Landet fastholdes.

Særlige udfordringer i forhold til overførselsudgifterne

Overførselsudgifterne budgetlægges hvert år fra bunden af ud fra bl.a. regnskabserfaringer, budgetopfølgning, lovændringer på området samt forventet konjunkturudvikling. Der er en betydelig usikkerhed i forhold til udviklingen dels på ledigheden, dels på antal tilkendelser til senior- og førtidspensioner. Endvidere skaber høj inflation og krigen i Ukraine væsentlig usikkerhed i budgettet for 2024 og overslagsårene.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Konklusion, overførselsudgifter

Det samlede budget på overførselsområdet følger den politiske målsætning sat i forbindelse med budgetlægningen for 2019-2022, dvs. at Viborg Kommunes andel af overførselsudgifterne på landsplan holder sig på niveauet fra 2018 eller lavere. I regnskab 2018 var Viborg Kommunes andel af overførselsudgifterne 1,77%. Antagelsen i overslagsårene er, at andelen kan fastholdes.

7. Kommunal medfinansiering af sundhedsudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Kommunal medfinansiering	394,9	403,3	404,7	417,0	417,0	417,0	417,0

Kommunal medfinansiering af sundhedsudgifterne omfatter primært kommunernes udgifter til medfinansiering af indlæggelser og ambulante behandlinger på hospitaler. Udgifterne har siden 2019 været fastfrosset på et niveau svarende til, hvad den enkelte kommune budgetterede i 2019. Regeringen arbejder i øjeblikket med at opstille afregningsmodeller for ændringer af den fremadrettede kommunale medfinansiering.

8. Prisfremskrivning af budgettet

Mio. kr.	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Pris- og lønstigninger (drift)	-	-	-	0	294,6	602,3	927,2

Fra 2023 til 2024 prisniveau:

Fremskrivning fra 2023 til 2024 pris- og lønniveau er baseret på KL's udmelding om forventede pris- og lønstigninger, hvilket forøger driftsbudgettet med 284 mio. kr. fra 2023 til 2024 for serviceudgifter, overførselsudgifter og aktivitetsbestemt medfinansiering under ét. Serviceudgifternes andel af stigningen fra 2023 til 2024 niveau udgør 207 mio. kr.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

KL's forventede pris- og lønstigning indgår i økonomaftalen mellem Regeringen og KL, og udgiftsstigningerne indgår i det samlede udgiftsbehov, som danner baggrund for opgørelsen af bloktilskuddet. Ændringer i de forventede pris- og lønstigninger påvirker derfor både indtægtsiden og udgiftssiden.

Fra 2024 til de efterfølgende budgetoverslagsårs priser:

I resultatopgørelsen er driftsudgifterne vist i 2024 priser i alle årene 2024-2027. Under driftsudgifterne kan ses en linje med "pris- og lønstigninger (drift)". Tallene i denne linje løfter udgifterne til de enkelte års prisniveau. Virkningen heraf kan ses i den grønne bjælke øverst i dette afsnit.

Særlige udfordringer i forhold til pris- og lønfremskrivning

I forhold til KL's oprindelige forventninger til pris- og lønskønnene er der i juni 2023 udmeldt et væsentligt højere skøn. Dette nye skøn har forhøjet fremskrivningen i budgettet med ca. 87 mio. kr. til de nævnte ca. 284 mio. kr. for serviceudgifter, overførselsudgifter og kommunal medfinansiering set under et. I budgetoverslagsår 2024 i det vedtagne 2023-budget var det således forudsat, at pris- og lønstigninger mellem 2023 og 2024 ville blive 188 mio. kr.

Økonomaftalens sanktionsbelagte serviceramme korrigeres med den del af pris- og lønændringen, der har virkning for serviceudgifterne.

Konklusion, pris- og lønfremskrivning

Pris- og lønudviklingen er indregnet med en væsentlig større stigning, end man har set i de seneste år. Pris- og lønskønnene i budgettet får som udgangspunkt ikke betydning for serviceniveauet, da priserne på det forbrug, der knytter sig til budgetterne, må forudsættes at blive tilsvarende ændret. Sanktionsrammerne i Økonomaftalen og bloktilskuddet justeres i økonomaftalen, så pris- og lønudviklingen under ét ikke påvirker kommunernes økonomiske situation.

9. Renter

Mio. kr. (negativt beløb = indtægt)	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget- opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Renter	12,1	9,9	6,8	1,1	0,4	0,6	0,3

Specifikation af de budgetterede renteudgifter og -indtægter i 2024-2027 fremgår af tabellen nedenfor.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Tabel 8. Renteudgifter og -indtægter

(mio.kr., minus = indtægter)	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Renteindtægter af likvide aktiver og tilgodehavender	-7,7	-7,7	-7,7	-7,7
Renter vedrørende mellemværende med Revas	-1,6	-2,9	-2,3	-2,0
Renteudgifter på kort- og langfristet gæld i øvrigt	14,0	14,6	14,2	13,6
Garantiprovision	-3,6	-3,6	-3,6	-3,6
I alt	1,1	0,4	0,6	0,3

I alt forventes der en nettoudgift på 1,1 mio. kr. i 2024.

10. Resultat før anlæg og afdrag m.v.

Mio. kr. (negativt beløb = overskud)	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget- opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Resultat før anlæg og afdrag mv.	-239,5	-192,2	-237,1	-254,4	-263,5	-278,7	-289,1

Resultatet før anlæg og afdrag m.v. viser, hvor stort et driftsoverskud kommunen har til at dække udgifter til anlæg og afdrag på lån m.v., idet både jordforsyning og affaldsforsyning forudsættes at hvile i sig selv set over en årrække.

Byrådet har vedtaget 3 overordnede økonomiske målsætninger, hvoraf resultatet før anlæg og afdrag mv. er den ene. Målsætningen på min. 250 mio. kr. i resultat før anlæg og afdrag er opnået i hele budgetperioden. Resultatet før anlæg og afdrag skal finansiere skattefinansieret anlæg (målsætning 225 mio. kr.), hvilket levner 25 mio. kr. til nettoafdrag på lån og indskud i Landsbyggefonden.

Særlige udfordringer i forhold til resultat før anlæg og afdrag mv.

Der er i 2024 og 2025 budgetlagt med væsentligt større nettoafdrag på henholdsvis 62,6 og 65,2 mio. kr., hvorefter et falder til et niveau på 35 mio. kr., jf. nedenfor i afsnit 12.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Konklusion, resultat før anlæg og afdrag mv

Byrådets mål for resultatet før anlæg og afdrag mv. er opfyldt i alle fire år. Basisbudgettet viser dog et meget højt anlægsniveau og store nettoafdrag på lån mv. Dette betyder, at der trækkes meget hårdt på likviditeten i de første 3 budgetår. Det vil derfor i nogle år være nødvendigt at have et større overskud før anlæg og afdrag mv. end målsætningen på 250 mio. kr., hvis den nuværende likviditet ønskes fastholdt.

11. Anlægsudgifter

Mio. kr.	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Anlægsudgifter skattefinansieret	244,3	218,2	199,1	327,2	377,5	218,8	34,9
Anlægsudgifter jordforsyning, netto	-9,5	-12,1	-1,8	18,9	8,6	62,8	-25,9
Anlægsudgifter affaldsforsyning	21,3	84,4	69,8	107,5	0,1	20,0	10,0
Totalt, anlægsudgifter (netto)	256,1	290,5	267,1	453,6	386,2	301,6	19,0

Anlægsudgifterne er i resultatopgørelsen delt op i tre hovedområder: skattefinansierede anlægsprojekter, jordforsyning, affaldsforsyningen (Revas). Herudover er der budgetlagt med udgifter til alment boligbyggeri (indskud i Landsbyggefonden).

For de skattefinansierede **netto**-anlægsudgifter har byrådet fastlagt en økonomisk målsætning om at gennemføre for min. 225 mio. kr. netto (dvs. udgifter fratrukket indtægter). I budgetperioden er denne målsætning opfyldt i de første 2 år, men ikke i 2026 og 2027. I 2027 er der i øjeblikket kun afsat ganske få projekter. Bl.a. er diverse puljer på anlægsbudgettet ikke videreført fra 2026 til 2027. I budgetforhandlingerne vil der skulle tages stilling til hvilke puljer, der skal videreføres.

Kommunernes **brutto**-anlægsudgifter er underlagt en statslig ramme, som aftales i forbindelse med økonomiaftalen. Rammen for alle kommunerne under ét er aftalt til 19,3 mia. kr. i 2024. Heraf er de 0,2 mia. kr. reserveret til anlægsudgifter til udvidelse af botilbudskapacitet. Rammen for 2023 har på landsplan været på 18,5 mia. kr. KL har efterfølgende udmeldt vejledende anlægsrammer til de enkelte kommuner og Viborg Kommune har fået en ramme i 2024 på 319,4 mio. kr.

Dette er uden den ekstra anlægsramme på 200 mio. kr., der på landsplan blev afsat til sociale institutioner. Til sammenligning var Viborg Kommunes ramme i 2023 på 304,6 mio. kr.

Udgifterne i statens rammen opgøres som **brutto**-udgifter, dvs. uden at der tages hensyn til evt. indtægter. Affaldsforsyningen indgår ikke i anlægsrammen.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Tabel 9. Anlægsudgifter i forhold til den statslige anlægsramme:

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Viborg Kommunes andel af statsrammen*	319,4	319,4	319,4	319,4
Bruttoanlægsudgifter i budgettet	367,7	478,2	359,9	88,3
Forskel (minus = merudgift)	-48,3	-158,8	-40,5	231,1

*Ekskl. andel af landsramme på 200 mio. kr. til etablering af pladser på socialområdet.

Anlægsrammen udmeldes for et år ad gangen, men det er i ovenstående tabel forudsat, at rammen i 2024 videreføres i overslagsårene.

Som det ses af ovenstående tabel, ligger de budgetterede anlægsudgifter over den statslige ramme i alle årene bortset fra i 2027. Især i de 2 første år er der tale om væsentlige merudgifter. På trods af, at udgifter til jordforsyningen (jordkøb og byggemodning) er nulstillet i 2024 er der fortsat merudgifter i forhold til rammen på ca. 50 mio. kr. i 2024.

Udvalgene har herudover til budgetkonferencen fremsendt anlægsønsker jf. tabel 10, som ikke er indarbejdet i basisbudgettet:

Tabel 10. Anlægsønsker, som ikke er indeholdt i basisbudgettet

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027	Sum
Nye anlægsønsker (netto)	17,2	29,8	36,4	-2,9	80,4

De nye anlægsønsker er specificeret i bilag nr. 10 i materialesamlingen til budgetkonferencen.

Alment boligbyggeri

I basisbudgettet indgår følgende beløb vedrørende alment boligbyggeri:

Tabel 11. Afsatte beløb til alment byggeri

Mio. kr.	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Alment boligbyggeri:							
Grundkapitalindsud, nybyggeri	5,2	8,7	5,4	9,0	9,0	9,0	9,0
Kapitaltilførsler	0,0	1,0	1,4	1,0	1,0	0,6	0,0
Sum, alment boligbyggeri	5,2	9,7	6,8	10,0	10,0	9,6	9,0

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Det afsatte beløb i basisbudgettet 2024 på 10 mio. kr. vedrører allerede godkendte kvoter. Af det afsatte budget til grundkapital i budget 2025 på i alt 9,0 mio. kr. er der allerede bevilget 2,2 mio. kr. til 14 tryghedsboliger i Skals. Der er således 6,8 mio. kr. i budget 2025, som ikke er disponeret. Af tabel 12 fremgår en specifikation af de projekter, som der er afsat grundkapital til i oprindeligt budget 2023 og budget 2024 og 2025.

Tabel 12. Grundkapital fordelt på projekter

Mio. kr.	Opr. budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Afsat grundkapital – ikke disponeret			6,8
Forøgelse af grundkapital - pulje til indeksering mellem årene		1,7	
Viborg Vestby - Vestervang Torv	2,3		
Ulbjerg	0,8		
Bjerregrav	0,6		
Skals helhedsplan - 30 særlige boliger for livet	5,0	0,6	
Rindsholm		0,4	
Frederiks		3,3	
College Viborg		1,2	
Løgstrup		1,9	
14 tryghedsboliger i Skals			2,2
Kapitaltilførsler	1,0	1,0	1,0
Total	9,7	10,0	10,0

Den 28. juni 2023 behandlede byrådet kvotetildelingen til almene boliger - nybyggeri og kapitaltilførsler ([link til sag nr. 25 i byrådet den 28. juni 2023](#)). Af dagsordenspunktet fremgår de projekter, der indgår i den videre budgetlægning (budget 2025). De projekter, som indgår i den videre budgetlægning, udgør 10,7 mio. kr. Hvis alle projekter godkendes kan de 3,9 mio. kr. (10,7 mio. kr. - 6,8 mio. kr.) finansieres af puljen til indeksering mellem årene. Budgettet til denne pulje udgør samlet 5,9 mio. kr. i budget 2023 og 2024. De resterende 2,0 mio. kr. (5,9 mio. kr. – 3,9 mio. kr.) vil formentligt være tilstrækkeligt i budget 2023, men fremadrettet må det, på grund af de stigende priser i bl.a. byggemarkedet, forventes at der skal tilføres flere midler til puljen.

Beløbene afsat til kapitaltilførsler i budget 2024 – 2027 er alle disponeret til renoveringssager, som er igangsat og/eller godkendt af Landsbyggefonden.

Særlige udfordringer i forhold til anlægsudgifterne

Brutto-anlægsbudgettet i 2024 og 2025 viser en væsentlig overskridelse af Viborg Kommunes vejledende anlægsramme, også inden evt. anlægsønsker bliver medtaget i budgetforslaget. Der vil derfor være behov for at omprioritere anlægsprojekter, der allerede er en del af basisanlægsbudgettet, hvis ikke rammen skal overskrides.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Når 2024 "kun" er et merforbrug i forhold til rammen på ca. 48 mio. kr., skyldes det bl.a. at Økonomi- og Erhvervsudvalget har besluttet at nulstille udgifterne på rammebeløbene til jordkøb og byggemodning i 2024. Indtægter for salg af byggegrunde er tilsvarende nulstillet.

Konklusion, anlægsudgifter

Skattefinansierede anlægsudgifter: Med de projekter, der i øjeblikket er indarbejdet i basisanlægsbudgettet, ligger niveauet i forhold til byrådets målsætning på et væsentligt højere niveau i både 2024 og 2025. Først i 2027 er der plads til nye projekter inden for byrådets målsætning om 225 mio. kr. i netto-anlægsudgifter.

Anlægsudgifter i forhold til den statslige ramme: På grund af det relativt høje anlægsniveau i basisbudgettet kombineret med, at der herudover er en række anlægsønsker, er der behov for at lave en prioritering/udskydelse af nogle af projekterne i 2024-2026 til 2027 og efterfølgende år for at kunne holde bruttoanlægsudgifterne inden for den statslige anlægsramme, der er aftalt for 2024.

Man skal være opmærksom på, at der i 2027 ikke er videreført diverse puljer (f.eks. pulje til cykelstier). Såfremt Byrådet vælger at gøre det, vil det indsnævre det råderum, der i øjeblikket er i forhold til anlægsrammen i 2027.

12. Lånoptagelse og afdrag på gæld

Tabel 12. Nettoafdrag på langfristet gæld (inkl. lån til ældreboliger)

Mio. kr.	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Afdrag på lån	376,4	90,7	89,6	90,9	97,8	56,5	57,5
Lånoptagelse	-37,0	-88,7	-38,7	-28,3	-32,6	-21,7	-21,7
Nettoafdrag på gæld	339,4	2,0	50,9	62,6	65,2	34,8	35,8

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

I beløbet vedrørende afdrag på lån i regnskab 2022 indgår indfrielsen af den fulde gæld på 290,5 mio. kr. vedrørende indefrosne feriepenge. I forhold til lånoptagelse var der i det oprindelige budget for 2023 indregnet forventet lånoptagelse på 50 mio. kr. vedrørende investeringer på Revas. På grund af udskydelse af projekter bliver det ikke aktuelt i 2023.

I 2024 budgetteres med hjemtagelse af et nyt lån på 28,3 mio. kr. svarende til fuld udnyttelse af lånerammen, der består af udgifter til byfornyelse, energireno-
vering af gadelys samt energirenovering af kommunale bygninger.

Det ses af tabel 12, at afdragene overstiger lånoptagelsen i hele budgetperioden. Det betyder, at kommunens gæld reduceres. I 2024 udgør afdrag på lån fratrukket nye lån en nettoudgift på 62,6 mio. kr.

Nedenstående graf viser afdragsprofilen på kommunens nuværende langfristede gæld opgjort pr. 30. juni 2023. ekskl. gæld vedrørende ældreboliger. Grafen indeholder ikke forventet lånoptagelse i 2023 og budgetteret lånoptagelse i budgetforslag 2024-2027.

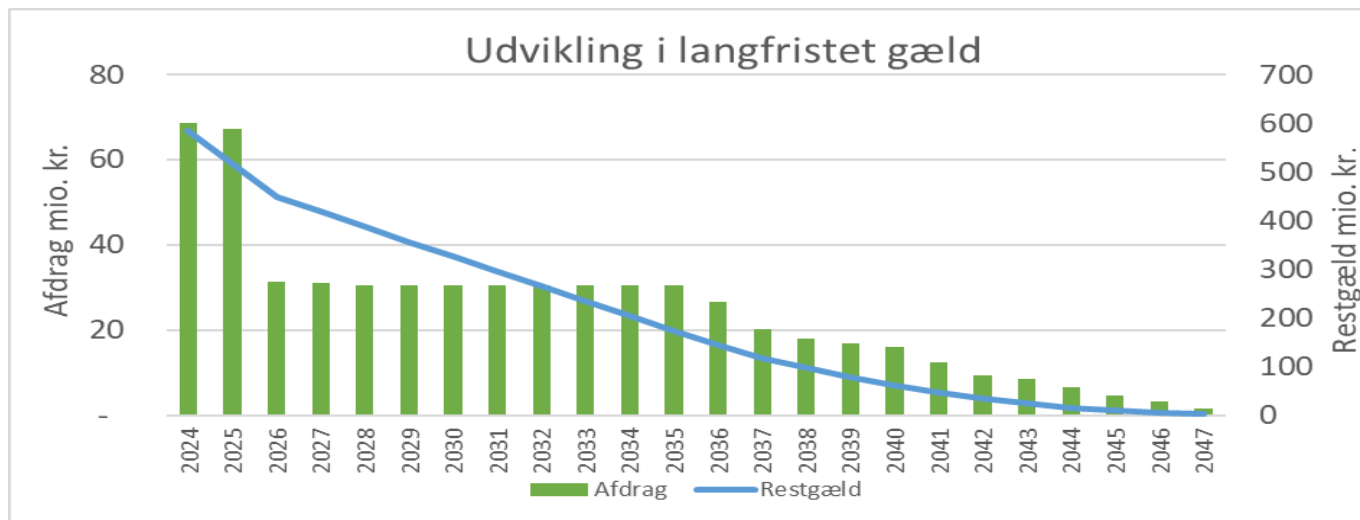
Låneadgang vedr. affaldsforsyningen (Revas)

Som det fremgår i afsnit 11 om anlægsudgifter, forventes der på affaldsforsyningen meget store anlægsudgifter specielt i 2024 i forbindelse med den nye klimaplan for en grøn affaldssektor. Det resulterer i et stort negativt mellemregningsforhold mellem affaldsforsyningen og det skattefinansierede område, idet det skattefinansierede område lægger penge ud, indtil anlægsudgifterne finansieres via øgede takster. Dette negative mellemregningsforhold er låneberettiget, men eventuelle lån skal afdrages i takt med, at mellemregningsforholdet nedbringes via øgede takster. Mellemregningsforholdet forventes nedbragt forholdsvis hurtigt via øgede takster de kommende år. Derfor er der i basisbudgettet ikke indarbejdet lånoptagelse i 2024-2027 vedrørende affaldsforsyningen.

Hvis der optages lån vedrørende mellemregningen med affaldsforsyningen, vil det forbedre likviditeten med 55 mio. kr. i 2027.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Figur 3: Afdrag og restgæld på den nuværende låneportefølje



Som det ses af figur 3, så falder afdragene væsentligt fra 2025 til 2026. Det skyldes, at et større lån betales ud i 2025. Dette lån stammer tilbage fra 2012, hvor en række lån (optaget i de gamle kommuner før 2007) blev lagt sammen i et samlet lån med en vægtet restløbetid i henhold til gældende regler.

13. Affaldsforsyning

Mio. kr. (negativt beløb = overskud)	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget- opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Affaldsforsyning (drift)	0,6	-34,6	-33,2	-29,9	-28,3	-28,5	-27,3

Affaldsforsyningen omfatter alene renovationsområdet (Revas).

I basisbudgettet indgår affaldsforsyningen med følgende beløb (tallene i rammen er politisk behandlet i Klima- og Miljøudvalget den 8. august 2023):

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Tabel 13. Drifts- og anlægsbudget, affaldsforsyning (Revas)

Mio. kr. (negativt beløb = overskud)	Regnskab 2022	Oprindeligt budget 2023	Budget- opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Bruttoindtægter (drift)		-191,2		-189,9	-188,4	-188,4	-188,4
Bruttoudgifter (drift)		156,5		159,9	160,1	159,9	161,1
Nettodriftsudgifter		-34,6	-33,2	-29,9	-28,3	-28,5	-27,3
Anlægsbudget		84,4	65,0*	145,9*	0,1	20,0	10,0
Netto	-22,5	49,7	31,8	116,0	-28,2	-8,5	-17,3
Forsyningsområdets tilgodehavende (ultimo året)	-35,8	-	-4,0	112,0	83,8	75,3	58,0

*I Forsyningsområdets anlægsbudget er der tilrettet for ændringer efter fristen i forbindelse med budgetopfølgningen samt forventede overførsler fra 2023 til 2024.

Disse tilretninger er indarbejdet ved fastsættelsen af taksten for 2024.

(Negative beløb angiver indtægter. I den nederste linje betyder et negativt beløb, at Revas har penge til gode i kommunens samlede kassebeholdning.

Tal for 2022-2023 er i løbende priser, budget 2024-2027 i 2024 - priser)

Særlige udfordringer i forhold til affaldsforsyning

Hovedudfordringerne i disse års budgetlægninger er udmøntning af Regeringens [Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi](#) af 16. juni 2020 samt Regeringens [Handlingsplan for cirkulær økonomi](#).

Ved budgetlægningen 2022-25 var forventningen, at opstarten af den nye og samlede affaldsordning for de 10 fraktioner skulle starte medio 2023. Det har vist sig af være for optimistisk set i forhold til leveringstiden på affaldsbeholdere og miljørigtige renovationsbiler. Opstarten er derfor udskudt til april 2024.

I basisbudgettet er investeringer og afledt drift tilpasset den udskudte opstart af indsamling af 10 fraktioner.

På anlægssiden er der indregnet udvidelser på følgende anlæg: Renovering af perkolatsystem, etablering af omlastefaciliteter, ny affaldsløsning i midtbyen, etablering og opgradering af undergrundscontainere til ny affaldsordning samt indkøb af nye affaldsbeholdere og nye røde kasser. I alt 56,1 mio. kr.

Samtidig er der annulleret to anlæg: Forbedring af de 5 små genbrugspladser samt genbrugscentral. I alt 24,1 mio. kr.

Det betyder, at hvis projekterne skal udføres senere, skal der søges nye anlægsbeløb.

På driften er indregnet mindre tilpasninger. Yderligere informationer om ovenstående kan findes på [Klima- og Miljøudvalgets møde den 8. august sag nr. 10](#).

Konklusion, affaldsforsyning

Det forventes, at det samlede mellemværende med Viborg Kommune balancerer umiddelbart før 2030 under forudsætning af, at der ikke kommer yderligere anlægsinvesteringer samt driftsudfordringer end de fremlagte i sagen.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

14. Øvrige finansforskydninger

Mio. kr.	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Øvrige finansforskydninger	-30,0	-1,5	3,4	7,7	7,8	-1,2	-1,2

I budgetperioden 2024-2027 er der forholdsvis begrænsede udsving i budgettet til øvrige finansforskydninger. Budgettet vedrører hovedsagelig deponering vedrørende anlægsinvesteringer i selvejende idrætshaller mv. og løbende frigivelse af tidligere deponeringer. I 2024 er der herudover indregnet 1,8 mio. kr. til kapitalindskud i Midtjyllands Lufthavn.

15. Likviditet

Mio. kr. (negativt beløb = overskud)	Regnskab 2022	Opr. budget 2023	Budget-opfølgning 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Faktisk likviditet ultimo året	240,8	167,0	183,0	-66,6	-249,0	-293,8	-37,1
Gns. likviditet ult. året	792,0	732,0	620,0	405,0	190,0	75,0	180,0

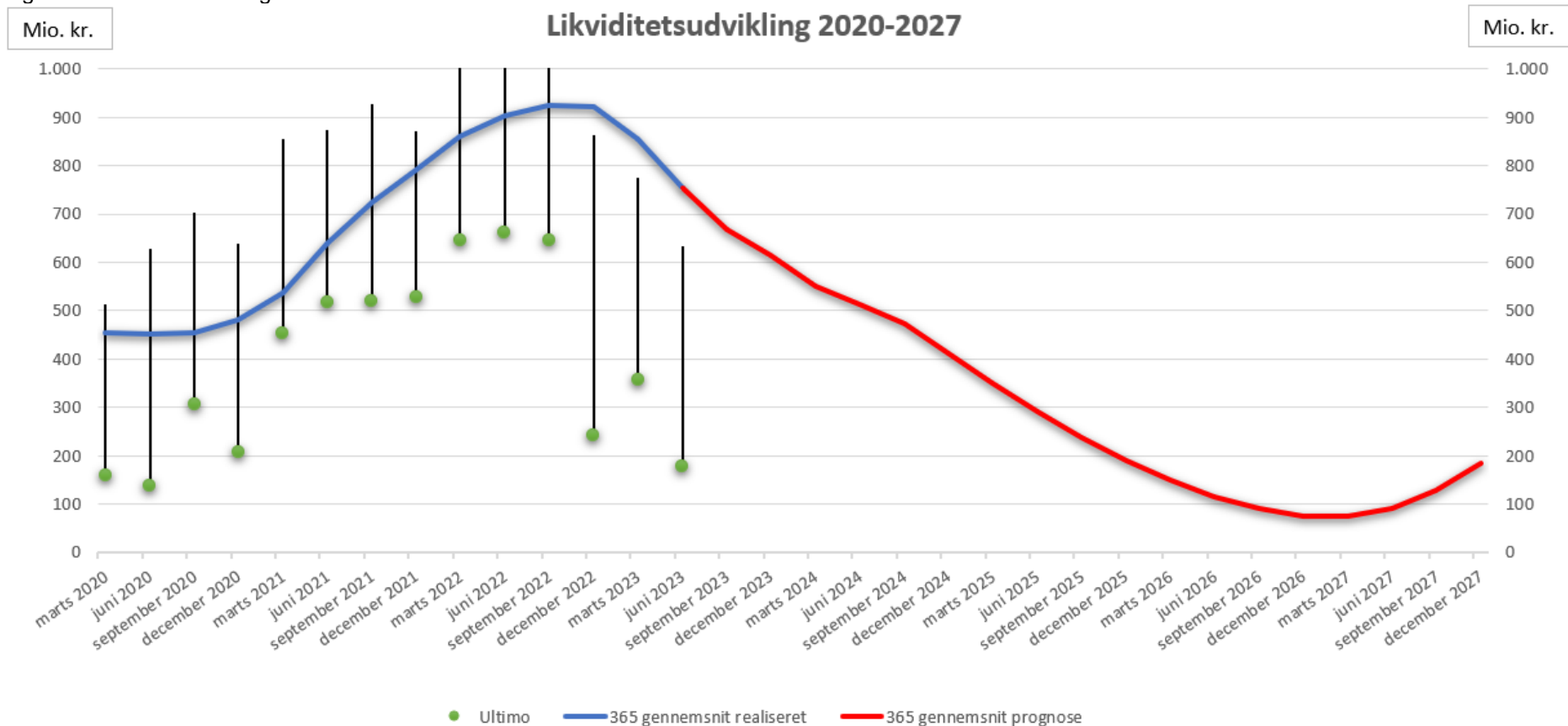
Basisbudgettet har en negativ virkning for likviditeten i 2024 på 249,5 mio. kr. Der forventes et kasseforbrug i de første 3 år. Dette får en kraftig virkning på de kommende års gennemsnitlige likviditet, der løbende beregnes for de seneste 365 dage.

Ved budgetopfølgningen pr. 30. april 2023 er den gennemsnitlige likviditet ultimo 2023 vurderet til 620 mio. kr. Denne forventning er medtaget som startgrundlag for beregningen af den gennemsnitlige likviditet i budgetårene.

En af konsekvenserne af den nye lovgivning vedrørende ejendomsskatter er, at opkrævning af ejendomsskatter for ejerboliger flyttes fra kommunerne til Staten, mens øvrige ejendomsskatter fortsat opkræves af kommunen. Viborg Kommune har tidligere opkrævet ejendomsskatter i to rater: Primo januar og primo juli. Fra om med 2024 opkræves skatten for ejerboliger af Staten og afregnes til kommunerne i fire rater: Primo januar, primo april, primo juli og primo oktober. Den nye afregningsmetode ændrer ikke på den samlede betaling, men fordelingen på fire i stedet for to rater betyder, at nogle af pengene modtages senere, hvilket reducerer den gennemsnitlige likviditet med ca. 15 mio. kr. Den eksakte fordeling af, hvilke skatter der omlægges, og hvilke skatter kommunen fortsat skal opkræve er stadig usikker, så de 15 mio. kr. er et skøn.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

Figur 4: Likviditetsudvikling



Den forventede gennemsnitlige likviditet falder fra 620 mio. ultimo 2023 til 180 mio. kr. ultimo 2027. Byrådets målsætning om en gennemsnitlig likviditet på mindst 200 mio. kr. er således kun opfyldt i 2024.

Den såkaldte kassekreditregel kræver, at den gennemsnitlige likviditet på ethvert tidspunkt er positiv, hvilket er opfyldt i alle 4 år.

Konklusion, likviditet

I henhold til basisbudgettet vil både den faktiske og den gennemsnitlige likviditet falde væsentligt gennem budgetårene frem til 2027.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

16. Byrådets økonomiske målsætninger

Viborg Kommunes økonomiske politik består af følgende tre måltal:

- 250 mio. kr. i overskud før anlæg og afdrag
- 225 mio. kr. i anlægsbudget (skattefinansieret anlæg, netto)
- 200 mio. kr. i gennemsnitlig likviditet

Tabel 14 nedenfor viser om basisbudgettet lever op til målsætningerne samt om service- og bruttoanlægsrammen overholdes.

Tabel 14. Målepunkter

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027	Måltal
Resultat før anlæg og afdrag m.v.	-254,4	-263,5	-278,7	-289,1	-250
Anlægsudgifter (skattefinansieret)	327,2	377,5	218,8	34,9	225
Gennemsnitlig likviditet	405,0	190,0	75,0	180,0	200
Bruttoanlæg	367,7	478,2	359,9	88,3	319 (statsrammen)
Råderum ift. økonomiaftalens serviceramme	43,9				
Råderum ift. den vejledende statslige anlægsramme	-48,3	-158,8	-40,5	231,3	

Konklusion, byrådets økonomiske målsætninger

Byrådets 3 økonomiske målsætninger er ikke opfyldt i alle årene. I 2024 er alle 3 målsætninger opfyldt. Til gengæld er der i de første 3 år overskridelse på den statslige anlægsramme. Resultat før anlæg og afdrag mv. er opfyldt i alle år.

Niveauet for skattefinansieret anlæg er opfyldt i de første 2 år og tilnærmedesvis i det 3. år, men ikke i det 4. budgetår. Puljer på anlægsbudgettet i sidste års budgetlægning, er ikke videreført til det nye overslagsår 2027. Der skal tages særskilt stilling til, hvilke af disse puljer, der ønskes videreført i 2027.

Målet for den gennemsnitlige likviditet er opfyldt i 2024, men ikke i 2025, 2026 og 2027.

Bruttoanlægsudgifterne overskrider kraftigt den statslige ramme især i 2025. Derfor vil der være behov for at udskyde nogle af anlægsprojekterne eller på anden måde reducere de budgetterede bruttoanlægsudgifter.

Som det fremgår af afsnit 5, er der et råderum i forhold til Statens serviceramme. Men basisbudgettet viser, at det er kommunens egen økonomiske situation, der er den største begrænsning.

Notat om Viborg Kommunes basisbudget 2024-2027

17. Ændret likviditetsvirkning fra sidste års overslagsår 2024 til basisbudget 2024

I forhold til overslagsåret 2024 i 2023-budgettet viser resultatet et mindre kasseforbrug i det nuværende basisbudget. I 2023-budgettet var der i 2024 forventet et kassetræk på 303 mio. kr., hvor der nu forventes at blive et træk på kassen på 228 mio. kr. I grove træk skyldes ændringerne flg. forhold:

Tabel 15: Ændring i likviditetsvirkning fra overslagsår 2024 i 2023-budgettet til Basisbudget 2024:

(negative beløb er merindtægt / mindre udgift)	Mio.
Likviditetsvirkning i overslagsår 2024 i 2023-budgettet (likviditetsforbrug)	303
Større indtægter (skatter og tilskud) jf. afsnit 4 nedenfor (inkl. overførte tilskud jfr. nedenfor)	-198
Serviceudgifter:	
Reduktion administrationsudgifter jfr. økonomiaftalen	-11
Tekniske spareforslag fra 40 mio. kr.'s sparekatalog indregnet i basisbudgettet	-9
Øvrige tekniske korrektioner vedrørende serviceudgifter	-4
Merudgifter jf. lov- og cirkulæreprogrammet (serviceudgifter)	12
Større prisfremskrivning af serviceudgifterne end forventet i budget 2023	73
Korrektion af KMF (kommunal medfinansiering af sundhedsudgifterne) yderligere PL	6
Merudgifter på overførselsområdet inkl. prisfremskrivning	105
Færre skattefinans. anlægsudgifter	-71
Mindre nettoudgifter til jordforsyningen, anlæg	-6
Merudgifter på affaldsforsyningen , (Revas) (drift og anlæg, netto)	29
Mindreudgift renter	-8
Større nettoafrdrag på gæld end forventet sidste år	29
Herefter likviditetsvirkning i basisbudget 2024 (likviditetsforbrug)	250